บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป เกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2541-2550) โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มอาจารย์ผู้สอน ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1 กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 10 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1.1 เป็นผู้มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.1.2 เป็นผู้มีผลงานทางวิชาการ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

1.2 กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 10 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.2.1 เป็นผู้มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.2.2 เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย หรือ

1.2.3 เป็นผู้บริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไประดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

1.3 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.3.1 เป็นผู้มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.3.2 เป็นผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไประดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี และ

1.3.3.เป็นผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่จำกัดคำตอบ (Non-directive open-ended semi-structured interview) และ แบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating scale) ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่จำกัดคำตอบ ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการทำเดลฟายรอบที่ 1 เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้าในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ปรัชญาของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.3 โครงสร้างของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.4 เนื้อหาสาระของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.5 การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.7 การบริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2.8 ปัญหาในการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.2 แบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่าใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการทำเดลฟายรอบที่ 2 และ รอบที่ 3 โดยกำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

5 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

3 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

2 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสาร รายงานการสัมมนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัย แล้วนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำเดลฟายรอบที่ 1

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 คน

4. สร้างแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จากการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้จากการศึกษานอกสารต่าง ๆ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไข แล้วส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม เพื่อทำเดลฟายรอบที่ 2

6. สร้างแบบสอบถามเพื่อทำเดลฟายรอบที่ 3 โดยใช้ข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ พร้อมทั้งเพิ่มช่องระบุเหตุผลในส่วนท้ายของแต่ละข้อความ ในกรณีที่คำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่ม แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข จึงส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมลงความเห็นอีกครั้งหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมจดหมายขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และนัดหมายวัน เวลาสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ด้วยการจดบันทึกร่วมกับการบันทึกเสียง

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญจำนวน 30 คนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองและทางไปรษณีย์จำนวน 28 ฉบับ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปในรอบที่สอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้ (ชนิษฐา วิทยาอนุมาส, 2531)

2.2.1 การแปลผลค่ามัธยฐาน ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด ตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก ตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง ตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย และต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

2.2.2 การแปลผลค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันกับข้อความนั้น และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกันกับข้อความนั้น

3. การสรุปผลการวิจัย จะสรุปผลโดยใช้ผลจากการทำเดลฟายรอบที่ 3 โดยจะพิจารณาข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 ซึ่งแสดงว่า ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก ถึง มากที่สุด และเป็นข้อความที่สอดคล้องกัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้สูตรในการคำนวณหาค่าสถิติดังนี้ (Sanders, 1990)

5.1 ค่ามัธยฐาน คำนวณได้จากสูตร

$$Md = L_{Md} + \frac{(N/2 - CF)}{f_{Md}} (I)$$

โดยที่ L คือ ค่าขอบเขตจำกัดล่างของชั้นที่มีมัธยฐานอยู่

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

CF คือ ความถี่สะสมของชั้นก่อนชั้นที่มีมัธยฐานอยู่

f_{Md} คือ ความถี่ของชั้นที่มีมัธยฐานอยู่

I คือ ช่วงกว้างของชั้น

5.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$IR = Q_3 - Q_1$$

และ

$$Q_1 = L_{Q1} + \frac{(N/4 - CF)}{f_{Q1}} (I)$$

$$Q_3 = L_{Q3} + \frac{(3N/4 - CF)}{f_{Q3}} (I)$$

โดยที่ Q_1 และ Q_3 คือ ค่าควอไทล์ในตำแหน่งที่ 1 และ 3 ตามลำดับ

L คือ ค่าขอบเขตจำกัดล่างของชั้นที่มีควอไทล์อยู่

I คือ ช่วงกว้างของชั้น

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

CF คือ ความถี่สะสมของชั้นก่อนชั้นที่มีควอไทล์อยู่

f_Q คือ ความถี่ของชั้นที่มีควอไทล์อยู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย